

Opinia Wydziału Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego w sprawie Bettego o wykonanie przysięgi**Or.** Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego, sygn. WP I 57, s. 1–4**Edycja krytyczna:** Mateusz Mataniak

4 VI 1817

[s. 1]

Posiedzenie I Akademii Krakowskiej.

Działo się w Krakowie przy ulicy Grodzkiej, w Kolegium Jurydycznym pod L. 117, dnia 4 czerwca 1817 r. Akademia Krakowska. Wydział Prawa.

Obecni: x. Garycki¹, O.P.D, emeryt Akademii Krakowskiej prezydujący; x. Czochron O.P.D, emeryt; Augustyn Boduszyński², Słotwiński³, Jankowski⁴ O.P.D – OO.PP.DD profesorowie Akademii.

W sprawie Augustyna Bette przeciwko Jakubowi Golińskiemu, po dwóch i jednoznacznych wyrokach, w Trybunale I Instancji i Sądzie Apelacyjnym Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu w dniach 29 stycznia i 9 kwietnia br. 1817 zapadłych, do zdania Akademii, na mocy art. 15 Konstytucji, przez prośbę de datto 2 maja 1817 r. do L. 144 podaną, odwołującego się.

Wydział Profesorów i Doktorów Prawa po zdanej rezolucji przez Augustyna Boduszyńskiego, do dania instrukcji w tej sprawie delegowanego, roztrząsnąwszy akta procesu tejże sprawy, gdy uważa, iż rota przysięgi przez Jacka Golińskiego Augustynowi Bette deferowana, przez Trybunał I Instancji temuż Augustynowi Bette wskazana, iż przez Sąd Apelacyjny w całej osnowie zatwierdzona obejmuje **[s. 2]** przeciwieństwo, a celu okoliczności przez Augustyna Betty przyznanych sądownie; sąd zaś przez żadną ustawę związanym nie jest, ażeby koniecznie podaną przez

---

¹ Bonifacy Garycki (1742–1822) – w latach 1778–1780 prof. w katedrze prawa natury, narodów i prawa politycznego Szkoły Głównej Koronnej; 1780/81–1781/82 zast. prof. w katedrze prawa rzymskiego; 1782–1802/03 prof. tamże; 1784–1789 prezes Kolegium Moralnego. P. Żukowski, *Profesorowie Wydziału Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego*, t. II: 1780–2012, red. D. Malec, Kraków 2014, s. 117–118.

² Augustyn Boduszyński (1778–1843) – w latach 1811/12–1816/17 prof. prawa kanonicznego i kryminalnego; 1817/18–1829 prof. prawa rzymskiego i feudalnego; dziekan Wydziału Prawa 1816/17–1819/20. *Ibidem*, s. 31–32.

³ Feliks Słotwiński (1788–1863) – zast. prof. w katedrze prawa natury, publicznego, narodów i ekonomii politycznej 1811; prof. tamże 1812–1817; prof. prawa natury i kościelnego 1817–1828, 1831–1833; prof. prawa rzymskiego i kościelnego 1833/34–1846/47; prof. prawa kościelnego i procedury cywilnej 1848/49–1860; dziekan Wydziału Prawa 1820/21–1822/23, 1833/34–1834/35, 1842/43, 1845/46–1847/48, 1850/51. *Ibidem*, s. 482–483.

⁴ Józef Jankowski (1781 lub 1790–1847) – w latach 1817, 1829–1830 zast. profesora w katedrze prawa natury i prawa kanonicznego, 1830–31 prof. tamże; w latach 1818–1829, 1831–1847 prof. w katedrze filozofii na Wydziale Filozoficznym, 1837/38–1838/39 dziekan Wydziału Filozoficznego. *Ibidem*, s. 199–200.

jedną lub drugą stronę rotę przysięgi w całości bez żadnej zmiany w wyroku swoim do wykonania umieszczał. Owszem, stosownie do ducha art. 1358 Kodeksu Cywilnego sąd obowiązany jest z przedstawionych sobie okoliczności czynić. Istotne to jest spór rozstrzygające, to jest takie, od których zawisł wyrok stanowczy wysledzać. I tylko okoliczności zaprzeczone na rozstrzygnięcie sporu wpływające, w rocie przysięgi umieszczać, przyznane zaś sądownie za prawnie udowodnione uważać; w przeciwnym bowiem razie Betty, któremu przysięga stanowcza przez Jacka Golińskiego była oferowana, a przez Trybunał I Instancji do wykonania wskazaną, od żądania Golińskiego bez popełnienia widocznego krzywoprzysięstwa uwolnić by się nie mógł, owszem prawo takowe przez wyznaczenie Bettemu przysięgi na rotę. Przyznanie jego sądowemu przeciwną jest mu odebrana. W tym zaś przypadku art. 1365 KC obrażonym się być okazuje. A ani pobudka Sądu Apelacyjnego, iż Betty przysięgę sobie deferowaną w Trybunale I Instancji, nie czyniąc co do rotę proponowanej żadnych uwag, przyjął tegoż sądu do zatwierdzenia rotę przysięgi w Trybunale I Instancji Bettemu wskazanej. Gdy to przeciwieństwo niektórych sądownie przyznanych okoliczności zawiera nie uprawniło, a przez to do wyzucia Bettego z prawa już sądownie przyznanego mu, wykonania przysięgi stanowczej, nie upoważniała, ile że w redakcji wyroku Trybunału I Instancji **[s. 3]** wyraźnie czytać się daje, iż Betty na wiele jako przez siebie przyznanych okoliczności, rotę przysięgi sobie przez Golińskiego deferowanej nie przyjął. Lecz jedynie zaprzeczył, aby mu Goliński z Panem Geburg, żoną i synem, meble sprzedawać pozwolił, aby mu Goliński dał, a przyjął zlecenie sprzedaży tychże mebli według ceny oznaczonej w Księdze Handlowej, lub tej, która przy każdym meblu ma karteczce przywiązanej oznaczoną być miała, na te jedynie okoliczności deferowaną sobie przez Golińskiego przysięgę zaakceptował. Inne więc okoliczności przez Bettego sądownie przyznane lub zaprzeczone, przedmiotem rozpoznawania sądu być przestały. Zważając nadto, iż sprawa pod zdanie Akademii przychodząca trzy zupełnie ma oddzielne przedmioty: naprzód żądanie Golińskiego odebrania zebranych ze sprzedaży jego własnych mebli pieniędzy, sumę 4618 złp w monecie srebrnej pruskiej wynoszącej. Po wtóre, oddanie długu 18 # i 12 złp z obliwu Bettego w Księdze Handlowej zapisanego. Po trzecie, zapłacenie po 7/100 od mebli Bettego w magazynie Golińskiego w Warszawie za 10 436 złp 18 gr. sprzedanych. Trybunał I Instancji jednak wszystkie te trzy kategorie przez jedną tylko rotę przysięgi osądzić postanowił, a Sąd Apelacyjny wyrok takowy zatwierdził, z których to kategorii druga, jako przez Bettego nie zaprzeczona, zaraz Golińskiemu przysądzoną być była powinna, zaś co się tyczy drugich dwóch kategorii, strona co do jednej przysięgi przyjąć, zaś co do drugiej, takowej nie przyjąć lub przeciwnikowi odkazać by mogła. Gdyby na wyrzetelnieniu tych dwóch kategorii **[s. 4]** nawet sam Goliński dwie oddzielne rotę przysięgi wskazywał, a zatem przez dwie oddzielne rotę przysięgi dowodzonymi być powinny. Bo gdy rota przysięgi przez stronę do jej wykonania dopuszczoną, podzieloną być nie może, Betty takową albo całkowicie wykonać, albo też całkowicie odkazać Golińskiemu byłby zmuszonym, a tak mogąc udowodnić jedną kategorię przez wykonanie przysięgi, dla niemożności zaprzysiężenia drugiej, w obydwóch upaść lub krzywoprzysięstwo popełnić by musiał.

Z tych powodów Akademia Krakowska art. 1357 i 1365 KC za zgwałcone uważając, uznaje, iż rota przysięgi przez Bettiego wykonaną być mającą, zmienioną być by powinna, i w tym celu odwołuje się od dwóch jednoznacznych wyroków w Trybunale I Instancji i Sądzie Apelacyjnym 29 stycznia i 9 stycznia br. 1817 zapadłych, do Sądu Apelacyjnego ostatecznie sądzić mającego, daje miejsce. Co się zaś tyczy wyroków de datto 25 kwietnia i 14 maja br. I instancji w tejże samej sprawie zapadłych, przez patrona Fachinettego, sprawy Jacka Golińskiego broniącego, delegowanemu złożonych, gdy stosownie do art. 15 Konstytucji Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu, tylko wyroki obydwóch instancji jednoznaczne pod rozważę Akademii przyjętymi być mogą. Przeto Akademia też wyroki na teraz za nie należące do zdania swego uznaje. Działo się jak wyżej.

Podpisano na oryginale Bonifacius Garycki, Jankowski.

[cytowane przepisy: Kodeks Cywilny Napoleona, art. 1357, 1358, 1365]

[hasła: przysięga sądowa, przysięga stanowcza, krzywoprzysięstwo, Trybunał I Instancji, Sąd Apelacyjny, odwołanie do Sądu III Instancji]